

GROENLINKS WAALRE

Groen Waalre Natuurlijk Rechtvaardig

Verkiezingsprogramma Gemeenteraad 2006 - 2010

5 februari 2006

Inhoud

1 Duurzaam.....	3
A Beter milieu	3
B Ruim baan voor fiets en OV	4
C Beperken vervuiling en overlast autoverkeer	4
D Behoud en versterk de Groene Ruimte	5
2 Sociaal en solidair.....	7
A Iedereen doet mee	7
B Onderwijs	8
C Wonen	10
D Zorg en aandacht	10
E Kunst, cultuur en media	12
F Eerlijk en grenzeloos	12
3 Een samenleving voor iedereen.....	14
A Betrokken burgers; betrokken buurt	14
B Preventie voor repressie	15
C Een humaan asielbeleid	15
D Integreeren doe je samen	16
4 Betaalbaar.....	17

1 Duurzaam

- A Beter milieu
- B Ruim baan voor fiets en OV
- C Beperken vervuiling en overlast autoverkeer
- D Behoud en versterk de Groene Ruimte

Duurzaam

GroenLinks staat voor een politiek die duurzaam is. Dat betekent dat we het milieu zo min mogelijk belasten en zuinig zijn op de beschikbare bronnen. Dat betekent ook dat we zuinig moeten zijn op de groene ruimte, en niet het landschap ongebreideld moeten volbouwen met nieuwbouwwijken en bedrijventerreinen. Alleen zo voorkomen we dat toekomstige generaties de gevolgen van onze economische groei moeten betalen. Dus kiezen we voor openbaar vervoer en fiets, voor milieuvriendelijke bedrijvigheid en compact bouwen binnen de bebouwde kom. Door slim beleid en innovatieve toepassingen kunnen ecologie en economie wel degelijk hand in hand gaan. Op gemeentelijk niveau kunnen we daar op verschillende manieren aan werken.

A Beter milieu

- Het is nodig om duidelijke keuzes maken voor een beter milieu. Met name klimaatverandering en de extreem ongezonde lucht of ernstige luchtverontreiniging in dit deel van Nederland geven op dit moment reden tot grote zorg. Dat betekent scherp toezicht op de handhaving van milieunormen en een landelijk prijskaartje voor vervuiling. Lokaal moet gewerkt worden aan zaken als: milieuvriendelijke systemen voor het afvoeren van hemel- en rioolwater en het bevorderen van energiezuinige woningen, bedrijven en apparatuur. Ook moeten we investeren in duurzame energie zoals het plaatsen van windmolens en het gebruik van zonnecellen. Bovenal zal de enorme groei van het autoverkeer teruggedrongen moeten worden.
- Ook kunnen we door aanmoediging, motivering en met overtuigingskracht, duurzaam ondernemen binnen onze gemeentegrenzen stimuleren.
- De status van Brainport van deze regio moet aanleiding zijn de kwaliteiten van Waalre op het gebied van groen, woonvoorzieningen en natuurrecreatie en -bescherming naar voren te brengen.
- De aangrenzende High Tech Campus moet aanleiding zijn tot het ontwikkelen van voorzieningen voor ondernemingen (en daaraan gekoppeld woningbouw en recreatie) die duurzaamheid combineren met innovatie. In Europees verband liggen er kansen om ecologisch verantwoord en innovatief ondernemen te ontwikkelen, en in Waalre zijn hiervoor de uitgangspunten veelbelovend.

Programmapunten:

- Na het afwijzen van DIFTAR moet de gemeenteraad komen met alternatieve plannen voor afval-scheiding.
- Er worden locaties ontwikkeld voor windmolens.
- De gemeente gaat over op groene stroom (voor eigen gebouwen en openbare verlichting) en gebruik van zonnecellen.
- Er komt een stimuleringsfonds 'Ecologisch verantwoord ondernemen'.
- Er worden afspraken gemaakt met woningcorporaties om duurzaam te bouwen.
- Er komt een haalbaarheidsstudie naar het ontwikkelen van bedrijvigheid op het gebied van duurzame innovatie en creatieve industrie, in combinatie met woon- en leefvoorzieningen.

- De ontwikkeling en het gebruik van milieuvriendelijke systemen voor het afvoeren van hemel- en rioolwater wordt gestimuleerd. De scheiding van hemelwater en afvalwater in Aalst aan de Tongelreep is een stap in de goede richting, mits voldoende aandacht voor de veiligheid van mens en dier.
- Milieuvergunningen worden streng gecontroleerd en gehandhaafd.
- Stoppen met het chemisch bestrijden van onkruid. Waar zijn de borstels gebleven?
- Versterken van ecologisch groenbeheer. Liever mooie bloeiende kruiden in plaats van chemisch gezuiverde grasmatjes.
- Bescherming van de bossen tegen vandalisme en vuilstort.
- Vanwege de sportieve (en kapitaalkrachtige) voorliefde voor groen wordt het vestigen van PSV spelers (en hun gezin) in Waalre gestimuleerd.

B Ruim baan voor fiets en OV

- GroenLinks wil dat ook het vervoer op een duurzame manier vorm krijgt. Op veel plaatsen is het openbaar vervoer aanbod de afgelopen tijd sterk verminderd. GroenLinks wil een fijnmazig netwerk van OV-lijnen. De dienstregeling moet weer op peil worden gebracht. Bezuinigingen van het Rijk mogen niet leiden tot verschraving van het lokale OV. Gemeentes moeten een bijdrage leveren om het OV te versterken.
- Daarnaast wil GroenLinks ruim baan voor de fiets, met een fijnmazig netwerk van comfortabele fietspaden, gunstige afstelling van verkeerslichten en voldoende fietsstallingen, vooral bij OV-knooppunten.

Programmapunten:

- Meer pro-actieve aandacht (in alle plannen) voor langzaam verkeer in Waalre, van kinderwagens tot voetgangers en rollators. En van ligfietsen tot scootmobielen.
- Om de automobiliteit terug te dringen, komen er experimenten met gratis/goedkoop openbaar vervoer. Slimme concepten waarbij gedistribueerd vervoer wordt ontwikkeld moeten worden gestimuleerd / aangemoedigd.
- Nieuwe woonwijken krijgen vanaf het begin volwaardige fietspaden en een concurrerende OV-ontsluiting. Het Walra terrein kan hier als proefproject worden bestempeld, om betere en gebruiksvriendelijke oplossingen te realiseren, natuurlijk in samenspraak met de bewoners.
- Er wordt een fijnmazig, veilig en comfortabel fietspadennetwerk ontwikkeld, met goede aansluiting op andere vervoersvoorzieningen.
- Waar sluiptwegen gevaar opleveren voor kinderen, voetgangers en fietsen worden adequate en niet-kinderachtige maatregelen genomen.
- De Gestelsestraat-Velddoornweg moet worden afgesloten voor doorgaand verkeer. Momenteel is het een fietspad waar auto's met 100 km/uur overheen razen.
- Verkeerslichten worden fietsvriendelijk afgestemd. Voorrang voor milieuvriendelijk verkeer.

C Beperken vervuiling en overlast autoverkeer

- Jaarlijks sterven 5000 mensen vroegtijdig door vervuiling van met name het autoverkeer. De groei van het verkeer en de opkomst van zwaardere auto's zal dit probleem voorlopig alleen maar verergeren. De groei van het verkeer leidt eveneens tot een onveiligere leefomgeving; zeker voor kinderen. GroenLinks verzet zich tegen het klakkeloos vermeerderen van het aantal meters asfalt als oplossing voor bereikbaarheidsproblemen. In de bebouwde kom kiezen we voor investering in openbaar vervoer en fiets en voor het beperken van het autoverkeer.

Programmapunten:

- Streekbussen gaan rijden op aardgas of waterstof.
- Gemeentelijke diensten stappen over op de fiets of elektrische of hybride auto's.
- Er wordt naar gestreefd om transportlijnen voor levensmiddelen, vee e.d. zo kort mogelijk te houden.
- Er komen geen nieuwe wegen en/of wegverbredingen in het bestaande bebouwde gebied.
- Op overige gemeentelijke wegen wordt vanwege veiligheid, vervuiling en geluidsoverlast de rijsnelheid verlaagd.

D Behoud en versterk de Groene Ruimte

- GroenLinks wil meer aandacht en geld voor groen en natuur. Het Rijk schaft met de Nota Ruimte bijna alle beschermende regels af. Het is aan Waalre om tegenwicht te bieden en het eigen onbebouwde gebied wel groen te houden.
- Grote aaneengesloten natuurgebieden zijn van vitaal belang voor de kwaliteit en veerkracht van ecosystemen. Door het vormen van ecologische zones kan de diversiteit en levensvatbaarheid van dergelijke ecosystemen enorm vergroot worden. Deze lokale ecologische verbindingen kunnen zowel in stedelijk als landelijk gebied (door)lopen. Waalre kan hier een belangrijke rol spelen door actief beleid te voeren (denk bijvoorbeeld aan aankoop, subsidies, kavelruil). Natuurbeheer moet in goed overleg met de agrarische sector vormgegeven worden.
- Op het gebied van onder meer landschapsbeheer en -onderhoud en het creëren en verbeteren van wandel- en fietsroutes, kan de agrarische sector worden gestimuleerd om de bakens te verzetten in de richting van recreatie en natuurontwikkeling. Uiteraard helpt het als daar een toereikende vergoeding tegenover staat.
- Ook in en rond bebouwd gebied moet meer natuur komen. Het aanwezige groen moet versterkt worden. Door bouwlocaties slimmer en compacter te bebouwen (inbreiding) kan het arsenaal woningen uitgebreid worden, zonder dat dit ten koste gaat van het groen.
- Hetzelfde geldt voor bedrijventerreinen. Ook hier is het mogelijk door een slimmere bebouwing, maar ook door een slimmere logistieke en infrastructurele planning, meer bedrijven te herbergen. Zodoende kunnen kostbare natuur en open ruimte gespaard blijven. In de keuze van bedrijven wordt vooral gekozen voor bedrijven die zuinig met ruimte omgaan in relatie tot het aantal arbeidsplaatsen.
- In het buitengebied worden vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen waar mogelijk omgebouwd tot bedrijfsruimte, appartementen voor senioren (mits winkels en OV in de buurt) en startershuisvesting, bij voorkeur in combinatie.

Programmapunten:

- Voor de milieuproblemen met en rond het Gat van Waalre moet een duurzame en veilige oplossing komen.
- Bestemmingsplannen worden waar nodig geactualiseerd om groene gebieden groen te houden en ecologische zones te versterken.
- Er komt een 'plantplan' voor het planten van bomen en struiken in de bebouwde kom.
- Ecologische zones worden doorgetrokken en waar mogelijk de bebouwde kom 'ingetrokken'.
- Er komt een bouwgrens rond Waalre, waarbuiten in principe niet gebouwd mag worden, behalve als er echt geen ruimte is, ook niet na herstructurering.
- Er wordt compact gebouwd, semi-hoogbouw alleen met hoge beeldkwaliteit.
- Er komt meer openbaar groen.
- Natuurbeheer door boeren wordt gestimuleerd en ondersteund.
- Er komen meer wandelroutes door het groen. Met landeigenaren zoals boeren en waterschappen worden hierover afspraken gemaakt.

- Bestaande wandel- en fietsroutes worden zo veel mogelijk beschermd. Niet alleen recreatieve routes, maar ook routes voor woon-werk, winkelen schoolverkeer.
- Hergebruik van gebouwen heeft de voorkeur boven sloop. Mooie gebouwen worden als monument aangewezen, vrijkomende boerderijen worden creatief verbouwd tot bedrijfsruimte, senioren- en startersappartementen.
- Het ruimtegebruik van bestaande bedrijventerreinen wordt geïntensiveerd om de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen overbodig te maken.
- Er komen kwaliteitseisen (architectuur) voor bedrijventerreinen in de gemeentelijke welstandsnota.
- In woongebieden komt voldoende ruimte voor kinderen om te spelen.
- Er komt afstemming met buurgemeenten over wat waar wordt gebouwd (woningen, bedrijven, groen).
- Ouderen die nu in een (te ruime) eengezinswoning zitten, worden gestimuleerd om door te stromen naar seniorenwoningen. Een goed aanbod van comfortabele appartementen zou de beste stimulans zijn. Daarnaast kunnen ze bijvoorbeeld een verhuispremie krijgen.
- Alleen bedrijven die milieulast veroorzaken worden op aparte bedrijventerreinen ondergebracht. Verder worden wonen en werken en recreëren zo veel mogelijk gemengd.

2 Sociaal en solidair

- A Iedereen doet mee
- B Onderwijs
- C Wonen
- D Zorg en aandacht
- E Kunst, cultuur en media
- F Eerlijk en grenzeloos

Sociaal en solidair

GroenLinks staat voor een solidaire samenleving, waarin welvaart en middelen eerlijk verdeeld worden. Een eerlijke verdeling op wereldschaal, maar ook op lokaal niveau. Dat betekent dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Allereerst streven we ernaar dat zoveel mogelijk mensen aan de slag komen. Werk geeft niet alleen inkomen, het geeft ook zelfvertrouwen, het emancipeert en geeft een betere positie in de samenleving.

- Mensen die op de arbeidsmarkt geen plek kunnen vinden of niet kunnen werken moeten extra ondersteund worden. Dat kan door hen te helpen hun leven zelf vorm te geven, door het aanbieden van betaalbare zorg, van scholing of – al dan niet gesubsidieerd werk. Een solidair en ruimhartig minimabeleid is bittere noodzaak.

Er moet voldoende goede betaalbare woonruimte beschikbaar zijn, toegankelijke sportfaciliteiten en een laagdrempelig, betaalbaar cultuuraanbod.

A Iedereen doet mee

Economie

- Economie is voor GroenLinks niet alleen maar economische groei. GroenLinks streeft naar werkgelegenheid. Juist ook voor jongeren zonder werkervaring en voor mensen met weinig opleiding of een taalachterstand. Dit betekent niet dat we kiezen voor massale bedrijventerreinen vol loodsen en industrie in de hoop werk te creëren. Deze terreinen blijken er landelijk al meer dan genoeg te zijn en bovendien is het niet de bedrijvigheid die we juist willen steunen. Zonder iets aan deze werkgelegenheid af te willen doen, wil GroenLinks voor de toekomst inzetten op de creatieve economie: kleine en grote bedrijven in de kennis- en adviessector, in toerisme en andere dienstverlening. Dit is hoogwaardige bedrijvigheid die op dit moment een grote groei doormaakt. Het is tevens bedrijvigheid die goed in te passen is in ons dichtbevolkte land. Met name de aansluiting bij Brainport geeft Waalre unieke en waardevolle kansen op korte en lange termijn.
- Waalre heeft niet erg veel invloed op het economische klimaat; de kenmerken en ligging van de regio zijn meestal bepalender. De gemeente kan wel de vestiging van hoogwaardige kennisintensieve bedrijven aanmoedigen. De vestigingsvoorwaarden blijken voor de 'creatieve economie' meer te liggen in goedkope kantoorruimte, een aantrekkelijke omgeving met een divers en open cultureel klimaat dan in snelwegen en bedrijventerreinen.
- In samenspraak met regionale instituten zal moeten worden bepaald welke rol Waalre kan spelen bij het ontwikkelen van hoogwaardige vestigingslocaties voor toonaangevende creatieve beroepsbeoefenaars. De gevolgen voor de werkgelegenheid en de kwaliteit van de algemene voorzieningen zullen voor alle lagen van de bevolking beschikbaar moeten zijn.

Participatie

Betaald werk is voor veel mensen belangrijk. Het biedt kansen om talenten te ontplooiën en om economisch zelfstandig te zijn. Maar er is meer dan werk in het leven. Betaald werk moet te combineren zijn met zorg voor kinderen of ouders en met vrijwilligerswerk.

Ook degenen die niet in staat zijn betaald werk te bemachtigen, moeten zich niet uitgesloten voelen, maar een volwaardige rol kunnen spelen. Voor hen dient er een goed en toereikend vangnet te zijn. De wet Werk en Bijstand biedt gemeentes veel vrijheid hier invulling aan te geven. GroenLinks is voor een ruimhartige inkomensondersteuning; via Bijzondere Bijstand maar ook bijvoorbeeld via een goede collectieve ziekenfondsverzekering en schuldhulpverlening.

Werk

GroenLinks gelooft niet in eigen schuld, dikke bult. We geloven ook niet dat werkloosheid alleen een verantwoordelijkheid van de werkloze is. Overheid en werkgevers moeten hierin mede hun verantwoordelijkheid nemen. Door te strijden tegen arbeidsmarktdiscriminatie, door het bieden van scholingsprogramma's, door deeltijdwerk mogelijk te maken. Dit kan onder andere bereikt worden door convenanten met het bedrijfsleven te sluiten.

Reïntegratie

Door een goede heldere opdracht te verstrekken aan de reïntegratiebedrijven die de werkzoekenden naar werk moeten begeleiden, kunnen we er voor zorgen dat mensen optimaal begeleid worden. GroenLinks maakt zich sterk voor een goede positie van de uitkeringsgerechtigde. Deze moet zelf een actieve rol kunnen spelen in het vinden van werk, het zogenaamde reïntegratieproces. Immers, hoe groter de motivatie en betrokkenheid van de uitkeringsgerechtigde, hoe groter de slagingskans van het reïntegratietraject.

De gemeente als werkgever

De gemeente is zelf een belangrijk werkgever. Wij willen dat de gemeente het goede voorbeeld geeft als het gaat om werkgeverschap. Het personeelsbestand moet een weerspiegeling zijn van onze bevolkingsopbouw.

Programmapunten:

- Er komt meer ruimte voor startende kleine bedrijven, met name op het gebied van geïntegreerde innovatie, creativiteit en duurzaamheid.
- Voor grootschalige bedrijventerreinen is voorlopig geen of nauwelijks extra ruimte nodig.
- De positie van uitkeringsgerechtigden wordt verbeterd. Zij krijgen inspraak in het te volgen reïntegratietraject. De uitkeringsgerechtigde dient beschouwd te worden als contractpartner, net als het CWI en het reïntegratiebureau. Daarmee wordt de betrokkenheid en motivatie van klant groter, en de kans op een succesvol traject ook.
- Mensen voor wie het vinden van betaald werk bijvoorbeeld door persoonlijke problemen, of leeftijd (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, moeten ondersteund en/of geschoold worden en niet onder druk gezet worden een baan te vinden die er voor hen niet is. Voor hen komt er een (tijdelijke) ontlasting van de sollicitatieplicht.
- Mantelzorgers krijgen eveneens (al dan niet tijdelijk) vrijstelling van sollicitatieplicht. Ook mantelzorgers/sters die geen uitkering ontvangen moeten actief ondersteund worden.

B Onderwijs

- Onderwijs is een recht. Daarnaast is onderwijs een van de belangrijkste middelen om 'kansarmoede' tegen te gaan. GroenLinks is een voorstander van een sluitende ketenaanpak. Dat begint

met een goed leerling-volg-systeem en het vroegtijdig signaleren van gedrags- en/of leerproblemen. Het tweede-taal-onderwijs, voor jong en oud, voor nieuw- en oudkomers is van groot belang. Het kan jonge leerlingen helpen taalachterstanden in te lopen, en volwassenen betere kansen bieden op de arbeidsmarkt. Ook de integratie en participatie aan het openbare leven wordt daarmee vergemakkelijkt.

- Verder is het van belang dat alles op alles gezet wordt om leerlingen 'aan boord' te houden: een groot aantal kinderen en jongeren krijgt te maken met jeugdhulpverlening. Vaak gaan dan hun schoolprestaties ook achteruit. Signalering vanuit scholen gebeurt vaak te laat en jeugdhulpverlening komt pas in beeld als het echt mis gaat. Uitvalpreventie, anti-spijbelmaatregelen en een opvangnetwerk voor vroegtijdige schoolverlaters zijn van groot belang. Ook leer-werkervaringstrajecten kunnen een belangrijk middel zijn om te voorkomen dat jonge mensen in een spiraal van kansarmoede terecht komen. Hiervoor moet Waalre samen met de buurgemeenten oplossingen ontwikkelen.
- Onderwijszorg- en welzijnsinstellingen werken hierin samen om kinderen en ouders te ondersteunen. De open wijksschool onderkent dat de school een onlosmakelijk onderdeel vormt van een wijk en van een breder aanbod dat de gemeente doet om de ontplooiing van kinderen te verbeteren en achterstanden te voorkomen. GroenLinks wil het ontstaan van 'bredescholen' stimuleren en waar mogelijk verbeteren.
- Ook onderwijs voor volwassenen is belangrijk om mensen kansen te bieden. Let wel: als aan randvoorwaarden als kinderopvang niet wordt voldaan, is de kans op het bereiken van (allochtone) vrouwen klein.
- De gemeente is voor een deel verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen. We vinden het belangrijk dat onze kinderen in deugdelijke gebouwen met goede, veilige, voorzieningen les krijgen. Daar waar de gemeente zelf een bijdrage kan leveren, moet dat gebeuren. Maar ook moet de gemeente daar waar nodig schoolbesturen aansporen goed onderhoud te plegen.

Programmapunten:

- Er komt in overleg met onderwijsinstellingen een meerjarig investeringsplan voor onderhoud van schoolgebouwen
- De gemeente gaat scholen en bedrijfsleven met elkaar in contact te brengen om stage/leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters te creëren.
- Het concept van de zogenaamde open wijksschool/bredeschool wordt verder uitgebouwd en ontwikkeld, met inachtneming van de belangen van het individu. Integratie met de buurt moet worden bevorderd.
- Er wordt een leerling-volg-systeem ontwikkeld/ingevoerd
- Er komt een 'ketenaanpak' voor scholing/schoolverzuim, om uitval te voorkomen
- Buitenschoolse programma's in samenwerking met overheid en bedrijfsleven, gericht op vaardighedenontwikkeling, worden gestimuleerd. Jongeren kunnen tijdens deze cursussen arbeidsmarktvaardigheden aanleren zoals computercursussen en expressie.
- Binnenschoolse programma's gericht op sociale vaardigheden en expressie worden gestimuleerd.
- Er worden zorgteams op buurtniveau opgericht. In een team zitten vertegenwoordigers van de betreffende scholen, maatschappelijk werk, jeugdhulpverlening en gemeente. Een zorgteam komt regelmatig bij elkaar en bespreekt 'signaal-kinderen'. Vervolgens wordt er een route voor aanpak van de problemen vastgesteld en gaat één instelling daarmee aan de slag.
- Ouderenparticipatie in de samenleving moet worden gestimuleerd door bevordering van computer- en internetgebruik.

C Wonen

Wonen is een basisbehoefte. Voor alle lagen van de bevolking moeten goede betaalbare woningen beschikbaar zijn. Op dit moment stagneert de doorstroom. Tegelijkertijd gaat de gemeente steeds meer duurdere koopwoningen bouwen. GroenLinks wil dat er voldoende sociale woningen beschikbaar blijven of komen. Daartoe willen we harde afspraken maken met de corporatie en projectontwikkelaars.

In overleg met ontwikkelaars en corporaties dienen programma's te worden opgezet waardoor ouderen, jongeren, starters en mensen met een laag inkomen op termijn aan passende en betaalbare woonruimte kunnen komen.

De enorme prijsstijgingen op de woningmarkt maken een (andere) woning voor veel mensen onbereikbaar. GroenLinks wil daarom ook de kloof tussen kopen en huren verkleinen, door betaalbare starterswoningen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door het bevorderen van deelkoopprojecten, initiatieven waarbij huurders niet de grond, maar alleen het casco van de woning kopen, of andere alternatieve koopvormen.

Huurders moeten meer vrijheid krijgen om te klussen in hun huurwoning.

Door een gevarieerd woningaanbod in de wijken te realiseren, wordt de diversiteit en leefbaarheid in de wijk vergroot. Door zowel goedkope sociale woningbouw, als middenklasse en duurdere (koop)woningen te realiseren, wordt het mogelijk voor mensen om in de eigen wijk wooncarrière te maken.

Om leegloop en het wegvallen van noodzakelijke voorzieningen te voorkomen, zal Waalre op beperkte schaal moeten kunnen groeien. GroenLinks is een voorstander van compact bouwen, zoveel mogelijk binnen de bebouwde kom.

Programmapunten:

- De huurliberalisering wordt teruggedraaid. In de prestatie-afspraken met de woningcorporatie(s) wordt vastgelegd dat de huren in principe niet meer stijgen dan de lonen en uitkeringen.
- Gemengde bebouwing wordt bevorderd: goedkoop en duur, koop en huur door elkaar.
- Waalre zet zich in voor meer betaalbare woningen voor jongeren en studenten, alleenstaanden, starters, ouderen en mensen met een handicap.
- GroenLinks wil dat tenminste 50 procent van het woningenarsenaal bestaat uit sociale woningbouw.
- Samen met woningcorporaties worden alternatieve 'koop-methodes' ontwikkeld om betaalbare starterswoningen te realiseren. Ook in verband met 'thuiswerken', en de creatieve industrie.
- Huurders moeten meer vrijheid krijgen om hun woning op te knappen en in te richten. Dit draagt bij aan grotere betrokkenheid en beter onderhoud van het woningenarsenaal.
- De gemeente inventariseert mogelijke 'inbreidingslocaties'.

D Zorg en aandacht

Op het gebied van Zorg en Welzijn is de komende jaren veel aandacht nodig voor de invoering en verdere uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De wet kent de gemeente een belangrijke 'regierol' toe.

GroenLinks wil dat de gemeente die voortvarend oppakt. Het streven van de wet naar de integratie van zorg in de maatschappij sluit aan bij GroenLinkse ideeën over het mogelijk maken van individuele keuzes. Daarvoor moet dan wel een aantal voorwaarden worden gerealiseerd. In een verhardende ieder-voor-zich samenleving liggen vereenzaming en verloedering op de loer.

Om kwetsbare groepen volwaardig mee te laten draaien in de samenleving is het noodzakelijk dat er ruimte voor hen wordt gemaakt. Dit is niet alleen beter voor hen, maar ook voor anderen. Het confronteert iedereen met de kwetsbare kanten van het bestaan. Zo ontstaat een vriendelijker, toleranter samenleving.

Hierbij gaat het niet alleen om zorg, kwetsbare groepen moeten in de gelegenheid worden gesteld om op hun eigen manier een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Contact tussen kwetsbare mensen en andere mensen komt niet vanzelf tot stand. Een persoonlijke coach of ambassadeur kan het contact tussen mensen en zorgondersteuners, projecten of zorgaanbieders in goede banen leiden. De coach kan een vrijwilliger, familielid of betaalde kracht zijn.

De leefbaarheid en veiligheid die inwoners ervaren in een gemeente hangt in sterke mate af van een stevig netwerk van gemeente, burgers en instanties. GroenLinks wil daarom dat de gemeente samenhangende voorzieningen op wijkniveau gaat realiseren, die toegankelijk en betaalbaar zijn. Het gaat daarbij niet alleen om voorzieningen als vervoer, huishoudelijke hulp en dagbesteding. Minstens zo belangrijk zijn welzijnsvoorzieningen zoals ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud en het ontwikkelen en ondersteunen van vrijwilligersprojecten of ondersteuning van mantelzorgers. Deze preventieve collectieve activiteiten voorkomen een ongebreidelde groei van het aantal individuele aanspraken op zorg.

Activiteiten voor zogenaamde 'oudkomers', zoals taallessen en inburgeringscursussen, blijven van belang. Vrijwillige deelname dient het uitgangspunt te zijn. Duale trajecten werken vaak goed: naast taal ook arbeidsbemiddeling, opvoedingsondersteuning of sociale activering. Let wel: als aan randvoorwaarden als kinderopvang niet wordt voldaan, is de kans op het bereiken van allochtone vrouwen klein.

GroenLinks wil een actieve rol van de gemeente om een integraal jeugdbeleid te realiseren. Samenwerking tussen voorzieningen op het gebied van onderwijs, (gezondheids)zorg, sport, arbeid en jeugdhulpverlening wordt gestimuleerd. Maar ook andere beleidsterreinen hebben invloed op jeugdbeleid. Bij het inrichten van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de belangen van jeugd en jongeren door het inrichten van hangplekken, sportveldjes en speelgelegenheid.

Programmapunten:

- Mantelzorgers worden ondersteund en ontlast, bijvoorbeeld door oprichting van een steunpunt mantelzorg en respijtzorg (zorg waardoor een mantelzorger tijdelijk wordt vrijgesteld, zodat een vaak broodnodige pauze of vakantie mogelijk is).
- GroenLinks is een voorstander van multifunctionele centra, waar iedereen uit de wijk terecht kan voor een vraag over het persoonsgebonden budget, de griepvrij, een opvoedkundig advies, een leuke vrijwilligersbaan, een potje biljarten of een kopje koffie. De realisering van dergelijke centra wordt dan ook gestimuleerd. Wordt dit een gemeente-breed gedragen project, of moet GroenLinks het alleen doen?
- Er worden dienstencentra ingesteld om het mogelijk te maken dat mensen ook langer zelfstandig blijven wonen. Het gaat hierbij om diensten als huishoudelijke hulp, hulp bij aankleden en wassen en dergelijke, boodschappendiensten, maaltijdservice, vervoer, klussendiensten en ondersteuning bij persoonlijke contacten en persoonlijke administratie.
- Er wordt een Zorgraad ingesteld met een zware adviesrol ten aanzien van de voorzieningen en diensten in de wijk. Leden van de raad zijn de betrokkenen: cliënten, mantelzorgers, vrijwilligers en

professionals, zoals thuiszorgmedewerkers, begeleiders van dagbesteding, maatschappelijk werkers, huisartsen.

- GroenLinks wil het maatschappelijk werk, het welzijnswerk en het vrijwilligerswerk uitbreiden en versterken.
- Er komt meer openbare spel- en sportruimte voor jeugd en jongeren.
- Het totstandkomen en functioneren van informele zorgkringen en buurtpreventie wordt gestimuleerd. Digitale trapveldjes worden in stand gehouden of ontwikkeld.

E Kunst, cultuur & media

Bij een moderne en progressieve samenleving hoort ook een sterk cultureel klimaat. Om zo'n klimaat tot stand te kunnen brengen en te kunnen behouden moet worden gewerkt aan het tegengaan van verschraving van het culturele aanbod en waar mogelijk het vergroten van de bereikbaarheid en participatie eraan. Dit wil GroenLinks doen door het goede te behouden en vernieuwende kunst- en cultuuruitingen te stimuleren.

GroenLinks streeft naar een organisch multicultureel kunstbeleid. Dit betekent dat een verscheidenheid aan culturele stromingen zichtbaar moet kunnen zijn in het gemeentelijk cultureel aanbod.

GroenLinks zal niet alleen strijden voor een gedifferentieerd aanbod met een grote verscheidenheid van kunstdisciplines, maar ook voor een goed werkklimaat voor de kunstenaars. Dit laatste kan door middel van het betaalbaar houden en beschikbaar stellen van werkplaatsen /ateliers /broedplaatsen /vrijplaatsen /oefenruimtes voor alle kunstdisciplines. Ook het ondersteunen van een kunstuitleen hoort hierbij.

We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen kennis kunnen nemen van, en plezier kunnen beleven aan cultuur. Dit betekent dat wij ons zullen inzetten om kunst voor iedereen bereikbaar te maken.

Door het beschikbaar stellen van relatief goedkope bedrijfsruimte kan een grote impuls worden gegeven aan cultureel en maatschappelijk ondernemerschap en culturele bedrijvigheid. Ook starterssubsidies kunnen een stimulans vormen.

GroenLinks streeft naar stimulering en intensivering van kunsteducatie. De kwaliteit van het aanbod en de aansluiting tussen de basisschool en de bovenbouw dient verbeterd te worden.

Verder wil GroenLinks afstemming tussen amateurkunst en kunsteducatie. Dit is van belang zowel voor de toekomstige doorstroming binnen de amateurkunst als voor het daadwerkelijk stimuleren van culturele interesses bij de jeugd.

Programmapunten:

- De samenwerking tussen instellingen binnen de cultuursector zelf en van de cultuursector met verschillende andere sectoren wordt bevorderd. Voor dit doel zullen specifieke aanmoedigingsbijdragen beschikbaar worden gesteld.
- Er komen starterssubsidies voor culturele ondernemers.
- Bedrijfsruimtes en ateliers moeten betaalbaar zijn. Gemeentelijke panden waarin ateliers gevestigd zijn dienen daarom een lagere huurprijs te hebben.
- Gemeentelijke panden die leeg staan worden tijdelijk ingezet als atelierruimte.

F Eerlijk en grenzeloos

We worden steeds meer wereldburgers. Bedrijven worden groter en internationaler; televisie, vliegen en internet maken onze leefwereld groter. Maar deze globalisering kent ook nadelen. De kloof tussen arm en rijk groeit. In het buitenlandbeleid van Nederland staan onze economische belangen te vaak

voorop. GroenLinks wil dat Nederland het voortouw neemt en probeert om de wereld veiliger en eerlijker te maken. Om dit te doen moet Nederland zich inzetten voor eerlijke handel en duurzame ontwikkeling.

Gemeentes vormen in het realiseren van deze doelstellingen van internationale solidariteit een onmisbare schakel. Het aangaan van een zusterrelatie in de vorm van een stedenband met een gemeente in een ontwikkelingsland kan een belangrijke bijdrage leveren aan de uitwisseling van ervaringen en de onderlinge overdracht van kennis. Enerzijds biedt een stedenband de mogelijkheid om vanuit de gemeente in Nederland bij te dragen aan het ontwikkelen en ondersteunen van kleinschalige (ontwikkelings)projecten in de zuster gemeente en anderzijds biedt een stedenband de mogelijkheid om de bewustwording over het leven in een ontwikkelingsland onder de lokale (Nederlandse) bevolking te stimuleren.

Een andere manier om op gemeentelijk niveau bij te dragen aan internationale solidariteit is door het stimuleren van verantwoord ondernemen en ethisch consumeren bij lokale bedrijven en bij consumenten. Waalre kan beginnen door kritisch te kijken naar haar eigen aanschafbeleid waar het kleding, koffie en voedsel aangaat. Worden deze producten wel duurzaam geproduceerd zonder kinderarbeid, zonder schade aan producenten in ontwikkelingslanden en zonder schade aan het milieu? De gemeente moet het goede voorbeeld geven door een verantwoord en duurzaam aanschafbeleid. Waalre kan bijdragen aan internationale solidariteit door aandelen in kredietverschaffing te kopen, de zogenaamde microkredieten. Deze kredieten stellen mensen in ontwikkelingslanden in staat om een onderneming op te zetten om op deze manier hun levensomstandigheden te verbeteren.

Programmapunten:

- Een deel van de gemeentelijke beleggingen worden gedaan in zogenaamde microkredieten. Hiermee worden duurzame, kleinschalige projecten gefinancierd in ontwikkelingslanden.
- Uniformen van gemeentelijke diensten (groenvoorziening, stadswachten, et cetera) dienen op een eerlijke manier geproduceerd te worden. We willen niet dat de gemeente kinderarbeidproducten koopt, ook al zijn ze nog zo goedkoop.
- Waalre moet het goede voorbeeld geven met de inkoop van levensmiddelen (zoals koffie van Max Havelaar), hout (FSC keurmerk) etc., door waar mogelijk te kiezen voor eerlijke en milieuvriendelijke producten.

3 Een samenleving voor iedereen

- A Betrokken burgers; betrokken buurt
- B Preventie voor repressie
- C Een humanaan asielsebeleid
- D Integreeren doe je samen

Een samenleving voor iedereen

Een samenleving voor iedereen, dat is wat waar GroenLinks voor staat. Een samenleving waarin iedereen meedoet en waar voor iedereen plaats is. Een samenleving ook, waarin het duidelijk is wat wel en niet kan en mag, met voor iedereen dezelfde rechten en plichten. Waar ieders rechten worden beschermd en waar misdaad, discriminatie en geweld worden bestraft. Zo'n samenleving vereist van de politiek dat ze echt naar de burgers luistert, en problemen probeert op te lossen. Maar ook dat de politiek duidelijke keuzes maakt en die helder communiceert. Dat is iets anders dan: u vraagt en wij draaien.

Groenlinks maakt een duidelijke keuze: wij kiezen voor een samenleving waar plaats is voor iedereen: wit, zwart, homo, hetero, man, vrouw, oud en jong. Dat vergt een open houding en goede communicatie. Maar ook: een beetje inschikken om ruimte te maken voor anderen. Dat kan door het voeren van een humanaan vluchtelingenbeleid. Door te werken aan een tolerante, gastvrije samenleving, waar mensen met verschillende religieuze en culturele achtergronden, seksuele voorkeuren, levensstijlen en leeftijden in harmonie en met respect voor elkaar samenleven. Door het zoeken van de dialoog in plaats van de confrontatie.

A Betrokken burgers; betrokken buurt

GroenLinks vindt het belangrijk dat burgers zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving hebben. Dat betekent dat er veel zaken op wijk/buurniveau aangepakt kunnen en moeten worden.

Door het (laten) organiseren van burgers in wijkraden, het instellen van integrale overleggen (met wijkraad, welzijnsinstelling, ondernemersvereniging en woningcorporaties) en het ondersteunen van zelforganisaties, kan interactieve besluitvorming vorm krijgen. De gemeente moet dergelijke contacten stimuleren en faciliteren.

Door het beschikbaar stellen van wijkbudgetten, kunnen bewoners ook zelf problemen aanpakken in hun directe omgeving.

Bij plannen moet de gemeente mensen vanaf het begin betrekken bij het probleem en de mogelijke oplossingen. Niets is zo frustrerend als op een inspraakavond een totaal afgerond en uitgewerkt plan voor je wijk gepresenteerd te krijgen waarin hoogstens nog een stoeptegels verlegd kan worden. Door een interactieve besluitvorming is niet alleen het draagvlak groter, maar ook de kans dat het beleid daadwerkelijk een goede oplossing voor bestaande problemen is.

Via een volksinitiatief kunnen burgers zelf een kwestie op de agenda van de gemeenteraad plaatsen. Zo worden problemen die de mensen bezighouden geagendeerd. Ook via een raadgevend referendum kunnen burgers hun stem laten horen.

Programmapunten:

- Buurtcomités kunnen een budget krijgen, bijvoorbeeld voor het onderhouden en schoonmaken van de eigen buurt en het zelf verbeteren van de groenvoorzieningen.
- Een grote groep burgers kan, via een zogenaamd volksinitiatief, een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad plaatsen.

- Gemeenten maken regels hoe burgers ook in de toekomst, na het vervallen van de referendumwet, een raadgevend referendum kunnen aanvragen.
- Tijdens jaarlijkse wijkgesprekken kunnen bewoners met raadsleden in gesprek gaan over problemen in de wijk.
- Stukken die behoren bij besluitvorming behoren inzichtelijk te zijn voor alle burgers. Financiële drempels om dergelijke stukken te raadplegen zijn uit den boze.

B Preventie voor repressie

Criminaliteit en (het gevoel van) onveiligheid vormen een groot probleem. Om hier echt iets aan te doen, moet er op verschillende fronten meer gebeuren. Alleen meer politie en hogere straffen kunnen dit probleem niet oplossen. GroenLinks verzet zich tegen een eenzijdige nadruk op repressie. GroenLinks wil meer aandacht voor het voorkomen van ellende. Het bestrijden van criminaliteit begint met preventie en voorlichting.

Door bewoners met elkaar in contact te brengen, door hen daadwerkelijk invloed op hun omgeving te geven, door het instellen van 'buurtvaders', wijkagenten en wijkbeheerders en door het stimuleren van bedrijvigheid en winkeleconomie in de wijk, wordt de leefbaarheid en de veiligheid groter.

Goede afspraken met woningcorporaties, politie, welzijnsorganisatie en bewoners over onderhoud en beheer en een actief toezicht op naleving van regels en bestrijding van overlast, dragen bij aan een veilige, schone omgeving.

Programmapunten:

- De gemeente moet stimuleren dat mensen met elkaar in contact komen door ze invloed op hun omgeving te geven.
- Het verenigingsleven moet worden gestimuleerd.
- Er moet meer bedrijvigheid en winkels komen in de wijken.
- GroenLinks verzet zich tegen preventief fouilleren.
- We moeten extra aandacht geven aan geweld tegen vrouwen in een kwetsbare positie. Voorbeelden zijn eerwraak, loverboys, of vrouwen die bedreigd worden door achterlating in het land van herkomst.

C Een humaan asielbeleid

Oorlog, honger en schending van mensenrechten zijn helaas de rauwe werkelijkheid in tal van landen. Mensen vluchten vanwege tal van redenen. GroenLinks vindt dat vluchtelingen recht hebben op een respectvolle behandeling. Het zonder meer op straat zetten van (uitgeprocedeerde) asielzoekers is op geen enkele manier een oplossing. Vaak kunnen zij dan nergens terecht en gaan zwerven op straat, met alle gevolgen van dien.

Het bieden van noodopvang blijft daarom noodzakelijk voor asielzoekers die nog een procedure hebben lopen, maar geen recht op opvang hebben. Tijdelijke opvang biedt mensen in elk geval ruimte om zich voor te bereiden op een volgende stap.

Programmapunten:

- De gemeente moet niet meewerken aan uitzettingen als niet duidelijk is wat er met de betreffende persoon zal gebeuren. Wat GroenLinks betreft werkt de gemeente niet mee aan het moedwillig dakloos maken van mensen.

D Integreer je samen

De spanningen tussen bevolkingsgroepen nemen de laatste jaren eerder toe dan af. Vooral de spanningen tussen moslims en niet-moslims. Voor een deel zijn deze spanningen toegenomen door de internationale ontwikkelingen. De aanslagen op het WTC, de treinen in Madrid en de toeristen in Bali; de oorlogen in Afghanistan, Tsjetjenië en Irak hebben overal ter wereld geleid tot een groeiende kloof tussen moslims en niet-moslims. De onevenredig grote problemen bij bijvoorbeeld Marokkaanse jongeren verergeren het wantrouwen. De algemene uitsluiting van deze jongeren door bijvoorbeeld werkgevers en discotheken verdiepen het probleem verder.

Vrouwen zijn vaak slachtoffer van radicalisering. Juist vrouwen liggen tussen twee vuren bij een verbod op hoofddoekjes. Juist de positie van vrouwen wordt door conservatieve moslims verslechterd.

Juist vrouwen zijn door de afhankelijke verblijfsvergunning na huwelijksmigratie kwetsbaar.

GroenLinks wil af van het 'wij-zij'-denken langs etnische en religieuze lijnen. Groepen die zich van de samenleving dreigen af te wenden, moeten we niet onderdrukken maar juist er bij halen. Mensen moeten worden gezien als individuen met een eigen verantwoordelijkheid, en niet als medeverantwoordelijk voor problemen bij de hele groep.

Programmapunten:

- GroenLinks kiest niet voor gedwongen spreiding van mensen over scholen of wijken. Het plaatst mensen op basis van afkomst in een hokje met minder kansen dan anderen en bovendien leidt gedwongen spreiding in de praktijk tot vlucht van kansrijken om dwang te voorkomen.
- Werklozen met een taalachterstand die hun kansen op de arbeidsmarkt vermindert, krijgen gratis taalcursussen aangeboden. Niet meewerken wordt financieel gesanctioneerd.
- Van nieuwkomers die zich vrijwillig in Nederland vestigen kunnen we verwachten dat ze zorgen voor inburgering. GroenLinks wil dit bij huwelijksmigranten voorschrijven, op kosten van de Nederlandse partner. Bij asielmigranten komt deze plicht voor rekening van de overheid.

4 Betaalbaar

Betaalbaar

GroenLinks staat voor een solide begrotingsbeleid dat voldoende ruimte biedt voor investeringen in publieke voorzieningen. Vooral gericht op de mensen met de minste kansen en op een noodzakelijk lokaal milieubeleid. Nu en in de toekomst. Het vraagt heldere keuzes voor noodzakelijke investeringen en bijdragen. En het vraagt om een kritische houding ten aanzien van andere kosten, zoals die van aan- en uitbesteding en de inkoop van goederen en diensten, bijvoorbeeld de inzet van dure adviesbureaus. Ook zijn dure prestigeprojecten uit den boze en dient de gemeentelijke organisatie efficiënt te zijn.

Transparantie

De uitgaven van de gemeente dienen altijd transparant en controleerbaar te zijn. Daardoor kunnen de inwoners ook zicht hebben op nut en noodzaak. De wijze waarop de begroting en de jaarrekening worden opgesteld en gepresenteerd moet zo helder en inzichtelijk mogelijk zijn.

Gemeentelijke belastingen

Het kabinet blijft vanuit Den Haag bezuinigingen afkondigen. Op die manier wil ze haar huishoudboekje op orde brengen. Op lokaal niveau blijken de soms schrijnende gevolgen van het Haagse beleid. GroenLinks vindt het dan ook heel belangrijk dat de gemeente middelen blijft houden om de negatieve gevolgen het hoofd te bieden, om andere keuzes te kunnen maken.

Het is daarom belangrijk dat de gemeente zelf ook belastingen kan blijven innen.

De meeste mensen zijn best bereid belasting te betalen als ze weten dat het gebruikt wordt voor goede, noodzakelijke zaken. GroenLinks is daarom niet per se tegen verhoging van de OZB. Wel zijn we er voor om goed te kijken wat we belangrijk vinden en wat minder. Ook hier geldt weer: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Want dat is waar de overheid volgens GroenLinks voor moet staan: een beleid dat eenieder kansen biedt; dat de solidariteit die er in onze samenleving is, versterkt en die sociaal en met compassie de zwaksten beschermt.

Programmapunten:

- De gemeente gaat samen met andere gemeenten inkopen. Hierdoor ontstaan efficiencyvoordelen en zijn kwantumkortingen mogelijk.
- De gemeente zoekt de samenwerking met andere gemeentes, of provincie, om samen de vaak ingewikkelde aanvraagprocedures van Europese subsidies voor te bereiden.
- De gemeentelijke afdelingen worden doorgelicht op efficiency door middel van vergelijkende tests. Op die manier wordt duidelijk waar en hoe het gemeentelijk apparaat efficiënter en goedkoper kan functioneren.
- De gemeente kijkt kritisch naar de inhuur van externe deskundigheden. Dit is peperduur en vaak nauwelijks nodig.
- Bij bezuinigingen wordt niet automatisch een kaasschaaf gehanteerd maar wordt er daar bezuinigd waar de gevolgen het minst ingrijpend zijn. Ook hier geldt: GroenLinks komt op voor de zwakkeren in de samenleving. Dus bezuinigt GroenLinks niet op minimabeleid, maar wel op dure prestigeprojecten.
- Bouwvergunningen en dergelijke worden kostendekkend aan de afnemers in rekening gebracht.
- Daar waar commerciële bedrijven profijt hebben van gemeentelijke faciliteiten/grond/openbare ruimte moeten zij meebetalen aan de voorzieningen.

Drie speerpunten van GroenLinks Waalre:

1. Schonere lucht, minder lawaai-belasting, door terugdringen van vervuil-verkeer, en bescherming van de natuur. Niet meer snelwegen maar alternatieve oplossingen.
2. Sociale rechtvaardigheid qua minderheden en zwakkeren in de maatschappij. Adequate opvang en hulp van probleem-situaties door de veranderingen in zorg-verzekering en hulp-regelingen.
3. Heldere en creatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen. ICT-innovatie ten bate van de bewoners, en professionele ontwerpen voor woon-en leefomgeving.

De volgende kandidaten staan klaar om in Waalre een nieuw geluid te laten horen, en te zorgen voor sociaal rechtvaardige en milieuvriendelijke keuzes:

1. René Paré (Aalst)
2. Irma Baltés (Waalre)
3. Frank van der Vleuten (Waalre)
4. Henk Moraal (Aalst)
5. Krista Wessel (Aalst)
6. Henny Boot (Aalst)
7. Vic Lamboo (Aalst)
8. Jacques Leenders (Aalst)

**Op 7 maart kun jij voor het verschil zorgen,
door op GroenLinks te stemmen.**

Voor meer informatie:
ga naar de website <http://glwaalre.dse.nl>
bel met René Paré 2214850
of e-mail glwaalre@dse.nl